

1 Synonym

2 NPU-KODER

NPU/SWE-kod	Fullständig svensk IFCC/IUPAC-definition	Måttenhet	Rekommenderat rapportnamn
NPU19692	Plasma—alfa-1-Antitrypsin;masskoncentration	g/L	P—Antitrypsin

3 Tolkning

α -1-Antitrypsin är ett akutfasprotein och stiger vid inflammatoriska tillstånd och bedöms tillsammans med de övriga inflammatoriska parametrar, haptoglobin och orosomukoid i proteinelektrofores. α -1-antitrypsin nivå motsvarar graden av inflammatoriska reaktionen. En isolerad förhöjning av α -1-antitrypsin tyder på inflammation i levern. Vid koncentrationer av α -1-antitrypsin $<0,7$ g/L rekommenderas PI-typning. Inflammatoriska reaktioner kan leda till ökning av α -1-antitrypsin så att koncentrationen hos patienter med α -1-antitrypsinbrist kan hamna inom referensintervallet.

4 INDIKATION

Ingår i proteinfraktionering. Utredning av ikterus hos barn och ungdomar och generella leverutredningar samt utredning av kronisk obstruktiv lungsjukdom.

5 Bakgrund

α -1-Antitrypsin är den viktigaste serinproteashämmaren i plasma och är en akutfasreaktant. Det inaktiverar proteaser som frigörs vid aktivering av komplement-, koagulation- och fibrinolyssystemen och proteaser som utsläpps från granulocyter, makrofager och andra celler i blodbanan. Komplexet som bildas mellan α -1-antitrypsin och det frigjorda enzymet elimineras snabbt från blodbanan. Vid proteinelektrofores vandrar α -1-antitrypsin i α -1-bandet. Proteinet med molekylvikt av 52 kDa, består av en polypeptidkedja med 3 oligosackarider (sidokedjor) och visar en markant heterogenitet i både kolhydrat och proteindelen. Det finns ett flertal genetiska varianter som har kliniskt intresse eftersom syntes av α -1-antitrypsin är påverkad. Benämning för dessa är PI (proteas inhibitor)-typer. PI-typning sker med isoelektrisk fokusering eller genotypning och utförs på ett annat lab. PI ZZ har ca 15% av normal plasmakoncentration, PI Z med ca 8%, PI SZ med 35% och PI- 0 %. Den vanligaste formen med normal koncentration heter PI MM. Brist på α -1-antitrypsin innebär en ökad risk för emfysem i senare år och risken för emfysem ökar ju lägre koncentration blir. Rökning är en annan känd riskfaktor för att utveckla emfysem.

Pappersutskrift

Dokument som skrivits ut på vitt papper är ej dokumentstyrd kopia och ska före användandet kontrolleras mot original i Centuri. Utskrift på färgat papper signerad av kvalitetsmedarbetare är dokumentstyrd kopia.

α -1-Antitrypsin syntetiseras i levern, ökar med östrogenpåverkan och fördubblas under graviditet. Även nyfödda har högre nivåer. Nyfödda med α -1-antitrypsinbrist kan drabbas av neonatal ikterus, pga skada till levern av Z-formen av proteinet.

6 Preanalys (provmaterial, Patient förberedelse, förvaring av prov, alternativ provrör mm)

Ingen patientförberedelse behövs.

Serumrör med gel. I särskilda fall, se [Alternativa rör](#)

Hållbarhet: 3 dygn på gel. Avhållt 7 dygn i kyl.

7 Medicinskt larmvärde

Finns ej

8 REFERENSINTERVALL

Ålder	Ref (g/L)
0 dagar - <18 år	1,10 - 1,81

Kvinnor ≥18år	0,94 - 1,9
-------------------------	------------

Män ≥18 år	0,86 - 1,8
----------------------	------------

Referens: Equalis rekommendation S026 version 2.0. Referensintervall för plasmaproteiner (uppdaterad 2021-11-12, besökt 2024-06-10).

9 REFERENSER

- Alpha-1-Antitrypsin (AAT). Bipacksedel. Siemens Atellica CH. 11110191_EN Rev. 03, 2019-04
- Jonsson M, Hansson L-O, Larsson A, Grubb A. Alfa-1-antitrypsin. In: Theodorsson E, Söderlund Berggren M, editors. Laurells Klinisk Kemi i praktisk medicin 10th edition. Lund: Studentlitteratur; 2018. p. 102-104
- Lindberg M, Hov GG, Hardang IM, Momsen A-L B. editors. Alfa1-antitrypsin, P. [Internet] Najsonal Brukerhåndbok i Medicinsk Biokjemi [uppdaterad 2018-12-14, besökt 2023-10-01]

DOKUMENTHISTORIK

Förändring i aktuell utgåva

Sida	Förändring
	Ändring av layout av NPU-kod och referensintervall enl ny mall.

Pappersutskrift

Dokument som skrivits ut på vitt papper är ej dokumentstyrd kopia och ska före användandet kontrolleras mot original i Centuri. Utskrift på färgat papper signerad av kvalitetsmedarbetare är dokumentstyrd kopia.